

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»
XIX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»**

**PROCEEDINGS
of the XIX International Scientific Conference
for students and young scholars
«GYLYM JÁNE BILIM - 2024»**

**2024
Астана**

УДК 001

ББК 72

G99

«ǴYLYM JÁNE BILIM – 2024» студенттер мен жас ғалымдардың XIX Халықаралық ғылыми конференциясы = XIX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «ǴYLYM JÁNE BILIM – 2024» = The XIX International Scientific Conference for students and young scholars «ǴYLYM JÁNE BILIM – 2024». – Астана: – 7478 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-7697-07-5

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001

ББК 72

G99

ISBN 978-601-7697-07-5

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2024**

географияны оқыту әдістерінің дамуын қарастырмайтын болса, үйірмеге басшылық ету оған қиындыққа соғады. Балаларға қосымша білім беру - білім алушылардың білім алу қажеттіліктерін жан-жақты қанағаттандыру мақсатында жүзеге асырылатын тәрбиелеу мен оқыту үрдісі, үздіксіз білім беру жүйесінің ажырамас бөлігі. Жас буынға қосымша білім беру жүйесі салауатты өмір салтын қалыптастыру, жеке тұлғаны өздігінен дамыту, шығармашыл, дарынды балаларды анықтау, оларға қолдау көрсету және қабілеттіліктерін дамыту, өскелең ұрпақ тәрбиесіне және олардың дарындылығын дамытуға, балалардың құқықтарын қорғауға назар аударуды күшейтуге бағытталған.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Ақашева Ә.С., Дүйсебаева К.Ж. А 97 Географияны оқыту әдістемесі: оқу-әдістемелік құралы. – Алматы: Қазақ университеті, 2013. – 175 б. ISBN 978–601–04–0035–1
2. Емельянов Б.В. Экскурсоведение. Учебное пособие. М., 2002.
3. <https://qarmaqshy-tany.kz/zholldaua-oldau/15344-yrme-ner-bastauy.html>
4. <https://bilimger.kz/30427/>

ӘОЖ 372

ГЕОГРАФИЯДА ТУРИСТІК ӨЛКЕТАНУ ҮЙІРМЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Қазбек Нұрсезім Сабитқызы

kazbeknursezim@mail.ru

География педагогтерін даярлау ББ білім алушысы, Жаратылыстану ғылымдары факультеті,
Л.Н Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекші: М.Н. Мусабоева

Қазіргі таңда, география мұғалімдерінің кәсіби қызметінде туристік - өлкетану іс-әрекеттері маңызды рөл атқарады, оған дайындық қазіргі заманның қажеттіліктерін ескере отырып, құзыреттілік тәсіл негізінде жүргізілуі керек. Жоғарыда аталған зерттеулер контекстінде біз туристік - өлкетану іс-әрекеттері болашақ география мұғалімдерінің тұрақты танымдық қызығушылығын, туған өлкенің ерекшеліктерін зерттеуге құндылық қатынасын қалыптастыру, практикалық өлкетану міндеттерін орындау үшін білім жиынтығын алу процесі (туризм және өлкетану ақпарат көздерін талдау, зерттелетін аймақтың картасын жасау, жиналған өлкетану материалын ұсыну, есепті дайындау, туристік жорықтың табиғи жағдайында әр түрлі міндеттерді орындау, маршрут әзірлеу, жорық техникасы мен тактикасын меңгеру және құзыретті болу және т.б. және оқытушы мен студенттің танымдық, зерттеу әрекеттерін жүзеге асыруға бағытталған іс-қимыл жүйесі ретінде түсінеміз.

Болашақ мұғалімдердің кәсіби дайындығын ұйымдастыру кәсіби қызметтің кәсіби бағытының ерекшелігіне сәйкес студенттермен туристік - өлкетану іс-әрекеттерін география мұғалімі жүргізуі керек екенін дәлелдейді. Аталған зерттеулерде «туған өлке», «туризм» және «өлкетану» ұғымдары, олардың өзара байланысы, мінез-құлық формалары, функциялары қарастырылады, ал «өлкетану принципі» оқытудың негізгі принциптерінің бірі ретінде анықталады. Біздің ойымызша, бұл қазіргі заманғы мамандар даярлаудың маңызды аспектісі құзыреттілік тәсілге негізделген болашақ география мұғалімдері болып табылады. «Туризм», «өлкетану», «өңір», «туған өлке», «туристік және өлкетану жұмыстары», «болашақ мұғалімдерді даярлау» ұғымдарының мазмұнын жалпылау «болашақ география мұғалімдерін туристік - өлкетану жұмыстарына дайындау» ұғымының мәнін анықтауға мүмкіндік берді.[3] Педагогикалық үдеріс болашақ география мұғалімдеріне туризм және өлкетану саласына қажетті білім, білік және дағдыларды игеруге бағытталған, туған өлкенің ерекшеліктерін

зерттеу және жиналған материалды туризм мен өлкетану бойынша одан әрі педагогикалық қызметте пайдалану қабілетін қамтамасыз ететін жеке қасиеттерді қалыптастыру

Қазіргі географиялық білім беру жүйесінде туристік және өлкетану іс- әрекеттерін жүзеге асыру және өлкенің жергілікті бейнесін қалыптастыру географияны оқытудағы жетекші бағыттардың бірі болып табылады. Сондықтан география мұғалімдерін даярлауда туристік-өлкетану құзыреттерін қалыптастыру студенттерді туризм және өлкетану негіздерімен танысуға, өз жерін және туған өлкесін зерттеуге және танымдық дағдылармен қаруландыруға бағытталған

Сондай-ақ, қазіргі таңда орта мектептің ең маңызды стратегиялық міндеті - өскелең ұрпақты жан-жақты дамыту. Туристік-өлкетану іс-әрекеті олардың жеке басын қалыптастыруға кешенді әсер етудің ең тиімді құралдарының бірі болып табылады. Мұнда мұғалімнің дұрыс шешім қабылдауының арқасында тәрбие негіздері қалыптасады: оқушылардың адамгершілік, саяси, эстетикалық, еңбек, физикалық, психикалық және ой-өрісі кеңейеді. Туристік - өлкетану іс-әрекетінің маңыздылығын жақсы түсіну үшін, ең алдымен, осы түрдің әр компонентін жеке-жеке дамыту қажет. Туристік-өлкетану іс-әрекеттері тек қызмет түрі ретінде ғана емес, сонымен қатар нақты өмірлік материада географияны оқытуды қамтамасыз ететін шарттардың бірі ретінде қарастырылады.

География пәні бойынша 10-сыныпта Астана қаласындағы тарихи өлкетану музейлеріне экскурсия жасаттым. Оқушылар сабақтан тыс өлкетану жұмыстарында - далалық сабақтар барысында өз жерін жан-жақты зерттеп және өлкетану материалдарын жинақтап оқу экскурсиялары мен тәжірибелік шаралар ұйымдастыра отырып, табиғатқа бақылаулар жүргіздім. Алынған мәліметтерді География сабақтарында талқылап, реферат түрінде ғылыми жұмыстар берілді. Өлкетану сабағында далалық экскурсияда жинақталған өлкетану материалдарын кеңінен пайдаландым. Туристік өлкетану жұмысы барысында менің байқағаным оқушылардың белсенділігі мен танымдық қызығушылықтары қалыптасты, қызығушылық тудыратын тақырыпты жүйелі түрде терең зерттеуге мүмкіндік берді.

Қорытындылай келе географиядан туристік -өлкетану іс-әрекеті олардың жеке басын қалыптастыруға кешенді әсер етудің ең тиімді құралдарының бірі болып табылады. оқушылардың белсенділігі мен танымдық қызығушылықтары қалыптасады, қызығушылық тудыратын тақырыпты жүйелі түрде терең зерттеуге мүмкіндік береді.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Исаков Ерлан Дүйсенбекович. Қазақстан Республикасы.- Алматы, 2023. https://www.kaznpu.kz/docs/docs/29.12.2023_dis.pdf
2. М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті география кафедрасы 050116 география мамандығы бойынша кредиттік оқу жүйесінде оқитын студенттерге арналған Туризм және өлкетану негіздері. Орал 2011 ж.
3. Методика обучения географии в средней школе. Под редакцией А.Е. Бибик. М. Просвещение. 1982 г.

ӘОЖ 372

ГЕОГРАФИЯ МҰҒАЛІМІНІҢ ПЕДОГОГИКАЛЫҚ ТЕХНИКАСЫН ДАМУ

Қойшанова Әсел Сергейқызы

asel07@icloud.com

География педагогтерін даярлау ББ білім алушысы, Жаратылыстану ғылымдары факультеті,
Л.Н Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекшісі: М.Н. Мусабаева